ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004 *2009*

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

2008/2020(INI)

12.2.2008

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

που περιέχει πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προς το Συμβούλιο σχετικά με το πρόβλημα διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου, ιδίως βάσει της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, στο πλαίσιο των αντιτρομοκρατικών ενεργειών, της εφαρμογής του νόμου, του ελέγχου της μετανάστευσης, των τελωνειακών υπηρεσιών και των ελέγχων στα σύνορα (2008/2020(INI))

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Εισηγήτρια: Sarah Ludford

PR_INI_art114

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ 3

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ (B6-0483/2007) 14

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με το πρόβλημα διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου, ιδίως βάσει της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, στο πλαίσιο των αντιτρομοκρατικών ενεργειών, της εφαρμογής του νόμου, του ελέγχου της μετανάστευσης, των τελωνειακών υπηρεσιών και των ελέγχων στα σύνορα (2008/2020(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη την πρόταση σύστασης προς το Συμβούλιο που υπέβαλε η Sarah Ludford εξ ονόματος της Ομάδας ALDE σχετικά με το πρόβλημα διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου, ιδίως βάσει της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής στο πλαίσιο των αντιτρομοκρατικών ενεργειών, της εφαρμογής του νόμου, του ελέγχου της μετανάστευσης, των τελωνειακών υπηρεσιών και των ελέγχων στα σύνορα (B6-0483/2007),

– έχοντας υπόψη τις διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές πράξεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και, ειδικότερα, το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ICCPR), την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών («ΕΣΑΔ»), τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας («Συνθήκη ΕΚ»), τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Χάρτης») και τα εθνικά συντάγματα των κρατών μελών, καθώς και τα δικαιώματα και τις εγγυήσεις που οι ανωτέρω πράξεις παρέχουν στα φυσικά πρόσωπα όσον αφορά την ιδιωτική ζωή, την προστασία δεδομένων, τη μη διάκριση και την ελεύθερη κυκλοφορία,

– έχοντας υπόψη τα ευρωπαϊκά μέτρα για την προστασία των δεδομένων από το Συμβούλιο της Ευρώπης: το άρθρο 8 της ΕΣΑΔ, τη Σύμβαση 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των προσώπων έναντι της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τις συστάσεις της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης προς τα κράτη μέλη αριθ. R(87)15 για τη ρύθμιση της χρήσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον αστυνομικό τομέα[1], R (97) 18 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται και υποβάλλονται σε επεξεργασία για στατιστικούς σκοπούς[2] και R(2001) 10 για τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Αστυνομικής Δεοντολογίας[3],

– έχοντας υπόψη της διατάξεις της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων: τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των

[1] Εγκρίθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 17 Σεπτεμβρίου 1987 στη 410η συνεδρίαση των αντιπροσώπων των υπουργών.
[2] Εγκρίθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 30 Σεπτεμβρίου 1997 στη 602η συνεδρίαση των αντιπροσώπων των υπουργών.
[3] Εγκρίθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 19 Σεπτεμβρίου 2001 στη 765η συνεδρίαση των αντιπροσώπων των υπουργών.

δεδομένων αυτών[1], και την απόφαση πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008 , για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις[2],

– έχοντας υπόψη τα μέτρα κατά των φυλετικών διακρίσεων: τη διεθνή σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής φυλετικής διάκρισης (ICERD), το άρθρο 14 και το πρωτόκολλο 12 της ΕΣΑΔ, το άρθρο 13 της Συνθήκης ΕΚ και την οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής,

– έχοντας υπόψη τις πράξεις της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας και της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, περιλαμβανομένης της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών και μυστικών πληροφοριών, όπως για παράδειγμα την απόφαση 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία όσον αφορά τις τρομοκρατικές ενέργειες[3], την απόφαση πλαίσιο 2006/960/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την απλούστευση της ανταλλαγής πληροφοριών και στοιχείων μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης[4], την απόφαση 2008/615/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 23ης Ιουνίου 2008 σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος[5] και την απόφαση 2008/616/ΔΕΥ της 23ης Ιουνίου 2008[6] για την εφαρμογή της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ,

– έχοντας υπόψη τις υπάρχουσες και σχεδιαζόμενες βάσεις δεδομένων της ΕΕ όπως το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (SIS), το Eurodac, το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS), και τα μέτρα συλλογής βιομετρικών δεδομένων όπως για παράδειγμα στο πλαίσιο έκδοσης αδειών διαμονής και διαβατηρίων, που θα επιτρέψουν τη δημιουργία βάσεων δεδομένων,

– έχοντας υπόψη την πρόταση δημιουργίας «ηλεκτρονικών συνόρων» όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής «Προετοιμασία των επόμενων σταδίων όσον αφορά τη διαχείριση των συνόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση», στην οποία προτείνεται η ολοκληρωμένη διαχείριση συνόρων με αυτόματους ελέγχους στα σύνορα που θα συμπεριλαμβάνουν πρόγραμμα «καταχωρημένου ταξιδιώτη» και σύστημα εισόδου-εξόδου[7],

– έχοντας υπόψη τη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής για την επεξεργασία και τη διαβίβαση δεδομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών (PNR) από τους αερομεταφορείς στο Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (DHS)

[1] ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σελ.31.
[2] ΕΕ L 350 της 30.12.2008, σελ.60.
[3] ΕΕ L 253 της 29.9.2005, σελ.22.
[4] ΕΕ L 386 της 29.12.2006, σελ.89.
[5] ΕΕ L 210 της 6.8.2008, σελ.1.
[6] ΕΕ L 210 της 6.8.2008, σελ. 12.
[7] COM (2008)0069.

(Συμφωνία 2007 PNR)[1], καθώς επίσης την πρόταση απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου για τη χρήση των καταστάσεων με τα ονόματα των επιβατών (PNR) με σκοπό την επιβολή του νόμου[2] και τις γνώμες επί της προαναφερθείσας πρότασης που υποβλήθηκαν από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, την ομάδα εργασίας του άρθρου 29 και την ομάδα εργασίας για την αστυνομία και τη δικαιοσύνη,

– έχοντας υπόψη τη σχετική εθνική νομολογία, όπως την απόφαση του γερμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου σχετικά με την προληπτική αναζήτηση βάσει προφίλ από τις αστυνομικές αρχές *(polizeiliche präventive Rasterfahndung[3])* και την απόφαση της Βουλής των Λόρδων σχετικά με τους τσέχους Ρομά[4], καθώς επίσης τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ), ιδίως στις υποθέσεις *Timishev κατά Ρωσίας*[5]**,** *Nachova και λοιποί κατά Βουλγαρίας*[6]*, D.H και λοιποί κατά Τσεχικής Δημοκρατίας*[7] και *S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου*,[8] και τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ιδίως την υπόθεση *Huber κατά Γερμανίας*,[9]

– έχοντας υπόψη την έκθεση του ειδικού εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών Martin Scheinin σχετικά με την προαγωγή και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας[10], την έκθεση με θέμα την προστασία του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας του Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης αρμόδιου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα Thomas Hammarberg[11], τις γενικές συστάσεις πολιτικής αριθ. 8 σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας[12] και αριθ. 11 σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων στο πλαίσιο της αστυνόμευσης[13] της ευρωπαϊκής επιτροπής κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας (ECRI) του Συμβουλίου της Ευρώπης και την έκθεση σχετικά με τη διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου βάσει εθνοτικής καταγωγής του Δικτύου Ανεξάρτητων Εμπειρογνωμόνων για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης[14],

– έχοντας υπόψη το άρθρο 114, παράγραφος 3, και το άρθρο 94 του Κανονισμού του,

---

[1] ΕΕ L 204 της 4.8.2007, σελ. 18.
[2] COM (2007)0654.
[3] Απόφαση του γερμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου, BVerfG, 1 BvR 518/02 της 4.4.2006, Absatz-Nr. (1-184).
[4] Βουλή των Λόρδων, 9 Δεκεμβρίου 2004, R v. Immigration Office at Prague Airport and another (Respondents) ex parte European Roma Rights Centre and other (Appellants) [2004], UKHL 55, παράγραφος 101.
[5] *Timishev κατά Ρωσίας*, 13 Δεκεμβρίου 2005, αριθ. 55762/00 και 55974/00, ECHR 2005-XII.
[6] *Nachova και λοιποί κατά Βουλγαρίας* [GC], 26 Φεβρουαρίου 2004, αριθ. 43577/98 και 43579/98, ECHR 2005-VII.
[7] *D.H. και λοιποί κατά Τσεχικής Δημοκρατίας*, 13 Νοεμβρίου 2007, αριθ. 57325/00.
[8] *S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 4 Δεκεμβρίου 2008, αριθ. 30562/04 και 30566/04.
[9] Υπόθεση C-524/06, [2008] ECR I-0000.
[10] Έγγραφο ΟΗΕ A/HRC/4/26, 29 Ιανουαρίου 2007.
[11] CommDH/Issue Paper (2008)3, Στρασβούργο 17 Νοεμβρίου 2008.
[12] CRI (2004) 26, εγκρίθηκε στις 17 Μαρτίου 2004.
[13] CRI (2007) 39, εγκρίθηκε στις 29 Ιουνίου 2007.
[14] CFR-CDF, γνώμη 4.2006, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/justice_home/cfr_cdf/doc/avis/2006_4_en.pdf.

– έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων (A6-0000/2009),

Διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου (profiling) και εξόρυξη δεδομένων

A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρακτική της διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου, η οποία συχνά βασίζεται στην αυτοματοποιημένη «εξόρυξη» δεδομένων αποθηκευμένων σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, χρήζει εξέτασης διότι παρεκκλίνει, προκαλώντας αντιδράσεις, από τον γενικό κανόνα σύμφωνα με τον οποίο οι αποφάσεις κινητοποίησης των μηχανισμών εφαρμογής του νόμου πρέπει να βασίζονται στην προσωπική συμπεριφορά ενός ατόμου· η διαμόρφωση μιας γενικής εικόνας είναι μια μέθοδος διεξαγωγής ερευνών που συνδυάζει πληροφορίες από διάφορες πηγές για κάποιο πρόσωπο, μεταξύ άλλων σχετικά με την εθνοτική του καταγωγή, τη φυλή, την εθνικότητα και τη θρησκεία του, με στόχο τον εντοπισμό και δυνητικά την τιμωρία όσων θεωρηθούν ύποπτοι για εγκληματικές ή τρομοκρατικές ενέργειες· λαμβάνοντας υπόψη ότι η εν λόγω πρακτική μπορεί να οριστεί ως εξής:

«η συστηματική αντιστοίχιση συνόλων εξωτερικών, συμπεριφορικών ή ψυχολογικών χαρακτηριστικών με συγκεκριμένα αδικήματα και η χρήση αυτών των χαρακτηριστικών ως βάση για τη λήψη αποφάσεων εφαρμογής του νόμου»[1]

ή, διασαφηνίζοντας τη σχέση μεταξύ της εξόρυξης δεδομένων και της διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου:

«τεχνική που βασίζεται στον προσδιορισμό μιας σειράς χαρακτηριστικών ενός συγκεκριμένου τύπου ατόμου βάσει της πρότερης εμπειρίας, ακολουθούμενο από την αναζήτηση σε βάσεις δεδομένων για τον εντοπισμό προσώπων που συγκεντρώνουν τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά»[2]·

B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαμόρφωση μιας γενικής εικόνας, που βασίζεται ειδικότερα σε φυλετικά ή εθνοτικά χαρακτηριστικά εγείρει έντονο προβληματισμό όσον αφορά τη σύγκρουση με τους κανόνες κατά των διακρίσεων, ορίζεται ως εξής:

«η πρακτική της χρήση της 'φυλής' ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή της εθνικής προέλευσης, ως το μοναδικό κριτήριο ή ως ένα κριτήριο μεταξύ άλλων για τη λήψη αποφάσεων εφαρμογής του νόμου, σε συστηματική βάση, είτε τα πρόσωπα που πλήττονται εντοπίζονται με αυτοματοποιημένα μέσα είτε όχι»[3]

ή

[1] Γνώμη του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί της πρότασης απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου για τη χρήση των καταστάσεων με τα ονόματα των επιβατών (PNR) με σκοπό την επιβολή του νόμου, παράγραφος 35.

[2] Έκθεση της Βουλής των Λόρδων: Clarke R, Profiling: A Hidden Challenge to the Regulation of Data Surveillance *(Δημιουργία προφίλ: μια κρυφή πρόκληση για τη ρύθμιση της εποπτείας δεδομένων)*, 1993, παράγραφος 33, υποσημείωση 41.

[3] De Schutter, Oliver and Ringelheim, Julie (2008), «Ethnic Profiling: A Rising Challenge for European Human Rights Law» *(Δημιουργία προφίλ βάσει εθνοτικής καταγωγής: μια νέα πρόκληση για το ευρωπαϊκό δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων) Modern Law Review*, 71(3):358-384.

«η χρήση από την αστυνομία, χωρίς δεδηλωμένο σκοπό και εύλογη αιτία, κριτηρίων όπως η φυλή, το χρώμα του δέρματος, η γλώσσα, η θρησκεία, η εθνικότητα ή η εθνική ή εθνοτική καταγωγή, σε δραστηριότητες ελέγχου, παρακολούθησης ή έρευνας»[1]·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαμόρφωση μιας γενικής εικόνας, είτε μέσω εξόρυξης δεδομένων είτε μέσω του έργου της αστυνομίας και άλλων υπηρεσιών, χρησιμοποιείται με αυξανόμενη συχνότητα ως μέσο εφαρμογής του νόμου και ελέγχου των συνόρων, ότι δεν δίδεται η δέουσα προσοχή στην αποτίμηση της αποτελεσματικότητάς της και στην ανάπτυξη και εφαρμογή νομικών διασφαλίσεων του σεβασμού των δικαιωμάτων στην ιδιωτική ζωή και της αποφυγής διακρίσεων·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εν λόγω γενική εικόνα ενός προσώπου μπορεί να είναι:

i) *περιγραφική*, όταν βασίζεται σε πληροφορίες από μάρτυρες ή άλλες πληροφορίες σχετικά με τους δράστες ή τα χαρακτηριστικά των εγκληματικών ενεργειών που έχουν διαπράξει, επιτρέποντας με τον τρόπο αυτόν τη σύλληψη συγκεκριμένων υπόπτων ή τον εντοπισμό εν εξελίξει εγκληματικών δραστηριοτήτων που προσομοιάζουν στις ήδη διαπραχθείσες· ή

ii) *προγνωστική*, όταν εμπεριέχει συσχετισμούς μεταξύ των παρατηρήσιμων μεταβλητών παλαιότερων συμβάντων και τρεχόντων δεδομένων και απόρρητων πληροφοριών, προκειμένου να διατυπωθούν υποθέσεις για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των ατόμων που είναι πιθανό να εμπλέκονται σε κάποια μελλοντική ή σε κάποια ήδη διαπραχθείσα αλλά μη ανακαλυφθείσα εγκληματική ενέργεια[2]·

Νομικές υποχρεώσεις

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά την εφαρμογή του νόμου δεν πρέπει ποτέ να καταπατούνται τα θεμελιώδη δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της μη διάκρισης· πιστεύει ότι αν και η καταπολέμηση της τρομοκρατίας και των σοβαρών μορφών εγκλήματος απαιτεί στενή διεθνή συνεργασία, η εν λόγω συνεργασία πρέπει να σέβεται το διεθνές δίκαιο, καθώς και τους ευρωπαϊκούς κανόνες και αξίες για την ίση μεταχείριση και τη δέουσα έννομη προστασία, προκειμένου, μεταξύ άλλων, η ΕΕ να μην υπονομεύσει την αξιοπιστία της ως φορέα προαγωγής των διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τόσο η περιγραφική όσο και η προγνωστική γενική εικόνα ενός προσώπου είναι δυνατόν να αποτελούν θεμιτά μέσα διεξαγωγής ερευνών εφόσον βασίζονται σε συγκεκριμένες, αξιόπιστες και ακριβόχρονες πληροφορίες που αντικατοπτρίζουν «παράγοντες που έχει αποδειχθεί στατιστικά ότι συσχετίζονται με συγκεκριμένη εγκληματική συμπεριφορά»[3] και όταν τα μέτρα που λαμβάνονται βάσει

[1] Ευρωπαϊκή επιτροπή κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας (ECRI), Γενική σύσταση πολιτικής αριθ. 11, όπ.π., παράγραφος 1.
[2] Έκθεση του ειδικού εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την προαγωγή και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, παράγραφος 33.
[3] Όπ.π.

αυτής της γενικής εικόνας πληρούν τις δύο προϋποθέσεις νομιμότητας, ήτοι αυτές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη τη σύσταση που περιέχεται στον Ευρωπαϊκό Κώδικα Αστυνομικής Δεοντολογίας σύμφωνα με την οποία οι αστυνομικές έρευνες πρέπει να βασίζονται οπωσδήποτε σε εύλογη υποψία διάπραξης ή πιθανής διάπραξης ενός αδικήματος ή εγκλήματος, και λαμβάνοντας υπόψη την άποψη ότι ελλείψει τέτοιας εύλογης υποψίας είναι πιθανό να καταπατηθούν ανθρώπινα δικαιώματα[1] στις περιπτώσεις που η διαμόρφωση μιας γενικής εικόνας βασίζεται σε στερεότυπα ή προκαταλήψεις, με επιπτώσεις στους πολίτες και την κοινωνία στο σύνολό της·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η προγνωστική γενική εικόνα ενός προσώπου η οποία διαμορφώνεται μέσω διαπαραπομπής μεταξύ βάσεων δεδομένων και αντικατοπτρίζει μη τεκμηριωμένες γενικεύσεις ή πρότυπα συμπεριφοράς, που θεωρείται ότι γεννούν υποψίες για μια εγκληματική πράξη ή τρομοκρατική ενέργεια η οποία θα διαπραχθεί στο μέλλον ή έχει ήδη διαπραχθεί αλλά δεν έχει ακόμη ανακαλυφθεί, εγείρουν έντονες ανησυχίες όσον αφορά την ιδιωτική ζωή και ενδέχεται να αντιβαίνουν στα δικαιώματα του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής δυνάμει του άρθρου 8 της ΕΣΑΔ και του άρθρου 7 του Χάρτη[2]·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθιστά σαφές ότι οι παρεκκλίσεις που προβλέπει το άρθρο 8, παράγραφος 2, της ΕΣΑΔ επιτρέπονται μόνο εφόσον είναι σύμφωνες με το νόμο και αναγκαίες σε μια δημοκρατική κοινωνία[3], όπως επιβεβαιώθηκε στην πρόσφατη απόφαση στην υπόθεση *S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, που αναφέρεται ανωτέρω, σύμφωνα με την οποία η διακράτηση αδιακρίτως όλων των δακτυλικών αποτυπωμάτων, κυτταρικών δειγμάτων και προφίλ DNA ανθρώπων που είναι ύποπτοι αλλά δεν έχουν καταδικαστεί για αδικήματα συνιστά παράβαση του άρθρου 8 της ΕΣΑΔ·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαπίστωση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στην προαναφερθείσα υπόθεση *S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, ότι συντρέχει «κίνδυνος στιγματισμού» στις περιπτώσεις που κάποιος ο οποίος δεν έχει καταδικαστεί για κανένα αδίκημα αντιμετωπίζεται ακριβώς όπως και οι καταδικασμένοι εγκληματίες στη βάση DNA του Ηνωμένου Βασιλείου πρέπει επίσης να εγείρει αμφιβολίες όσον αφορά τη νομιμότητα των διαδικασιών διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας που βασίζονται στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων ατόμων που ουδέποτε καταδικάστηκαν[4]·

---

[1] Όπ.π.. παράγραφος 33. Βλ. επίσης την προαναφερόμενη έκθεση σχετικά με τη διαμόρφωση μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου βάσει εθνοτικής καταγωγής («Ethnic Profiling») του Δικτύου Ανεξάρτητων Εμπειρογνωμόνων για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα της ΕΕ, σελ. 9-13.

[2] Γνώμη του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί της πρότασης απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου για τη χρήση των καταστάσεων με τα ονόματα των επιβατών (PNR) με σκοπό την επιβολή του νόμου, παράγραφος 4.

[3] Για μια σύντομη επισκόπηση της συναφούς νομολογίας βλ. E. Brouwer, *Towards a European PNR System? (Προς ένα ευρωπαϊκό σύστημα PNR;)*, μελέτη που εκπονήθηκε για τον Θεματικό Τομέα Γ - Δικαιώματα των πολιτών και συνταγματικές υποθέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, έγγραφο PE 410.649, Ιανουάριος 2009, παράγραφος 5, σελ.16-17.

[4] Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην υπόθεση *S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, όπ.π., παράγραφος 125.

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το γερμανικό πρόγραμμα *Rasterfahndung,* στο πλαίσιο του οποίου οι γερμανικές αστυνομικές αρχές συνέλεξαν από δημόσιες και ιδιωτικές βάσεις δεδομένων τα προσωπικά στοιχεία ανδρών μεταξύ 18 και 40 ετών που ήταν ή υπήρξαν φοιτητές τεκμαιρόμενου μουσουλμανικού δόγματος σε μια (ανεπιτυχή) προσπάθεια να εντοπίσουν υπόπτους τρομοκρατικών ενεργειών κρίθηκε αντισυνταγματική από το γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφασή του, σύμφωνα με την οποία η εξόρυξη δεδομένων συνιστά παράνομη παρείσφρηση σε προσωπικά δεδομένα και στην ιδιωτική ζωή η οποία δεν μπορεί να δικαιολογηθεί ως απόκριση σε μια γενική κατάσταση τρομοκρατικής απειλής όπως αυτή που ακολούθησε τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου, αλλά αντίθετα προϋποθέτει τη στοιχειοθέτηση «συγκεκριμένου απτού κινδύνου» όπως είναι για παράδειγμα ο σχεδιασμός ή η διάπραξη τρομοκρατικών επιθέσεων·

Αποτελεσματικότητα

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι σειρά αμερικανικών μελετών αμφισβητούν τη χρησιμότητα της εξόρυξης δεδομένων και τη διαμόρφωση μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου, για παράδειγμα:

(i) Σύμφωνα με μελέτη του Cato Institute:

«αν και η εξόρυξη δεδομένων έχει πολλές χρήσιμες εφαρμογές, δεν ενδείκνυται για την ανακάλυψη τρομοκρατών. Θα ήταν ατυχές η χρήση της εξόρυξης δεδομένων για την ανακάλυψη τρομοκρατών να καταστεί γενικά αποδεκτή στο πλαίσιο της εθνικής ασφάλειας, της εφαρμογής του νόμου και της τεχνολογίας, διότι αυτή η χρήση της εξόρυξης δεδομένων θα αποτελούσε κατασπατάληση των χρημάτων των φορολογουμένων, άσκοπη καταπάτηση του προσωπικού απορρήτου και των ατομικών ελευθεριών και αντιπαραγωγική πρακτική για τους εργαζομένους στον τομέα της εθνικής ασφάλειας»[1]·

(ii) Μια μελέτη του Εθνικού Συμβουλίου Ερευνών των ΗΠΑ για λογαριασμό του αμερικανικού Υπουργείου Εσωτερικής Ασφάλειας σχετικά με την εξόρυξη δεδομένων και τις τεχνολογίες παρακολούθησης της συμπεριφοράς κατέληξε στο εξής συμπέρασμα:

«η αυτοματοποιημένη ταυτοποίηση τρομοκρατών μέσω της εξόρυξης δεδομένων…δεν συνιστά ούτε εφικτό ούτε επιθυμητό στόχο της ανάπτυξης τεχνολογιών»[2]·

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αποτελεσματικότητα της εξόρυξης δεδομένων είναι περιορισμένη, διότι βασίζεται ουσιαστικά στην αναζήτηση «ψύλλων στ' άχυρα» από τους αναλυτές οι οποίοι πρέπει να φιλτράρουν τεράστιο όγκο διαθέσιμων δεδομένων· ότι η

[1] Ανάλυση πολιτικής του Cato Institute αριθ. 584, 11 Δεκεμβρίου 2006, *«Effective Counterterrorism and the limited role of predictive data-mining» (Αποτελεσματική αντιτρομοκρατία και ο περιορισμένος ρόλος της προγνωστικής εξόρυξης δεδομένων)*, Jeff Jonas και Jim Harper.

[2] Protecting Individual Privacy in the Struggle Against Terrorists: A Framework for Program Assessment *(Προστασία της ιδιωτικής ζωής στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας: Πλαίσιο για αξιολόγηση προγραμμάτων)*. Η σύνοψη κυριότερων σημείων διατίθεται δωρεάν στη διεύθυνση http://www.nap.edu/catalog/12452.html, σελ. 4.

έκταση των ψηφιακών ιχνών που αφήνουν οι νομοταγείς πολίτες είναι μεγαλύτερη από των εγκληματιών και των τρομοκρατών οι οποίοι καταβάλλουν ιδιαίτερη προσπάθεια να αποκρύψουν την ταυτότητά τους· και λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι πολύ μεγάλο το ποσοστό των ψευδοθετικών αποτελεσμάτων εξαιτίας των οποίων όχι μόνο απολύτως αθώοι πολίτες καθίστανται ύποπτοι με αποτέλεσμα να παραβιάζεται η ιδιωτική τους ζωή, αλλά ταυτόχρονα οι πραγματικοί ύποπτοι παραμένουν άγνωστοι·

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη το αντίστροφο πρόβλημα των καταζητούμενων που δεν ανταποκρίνονται στη γενική εικόνα που έχει διαμορφωθεί, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση του εγκεφάλου των βομβιστικών επιθέσεων στις 7 Ιουλίου 2005 στο Λονδίνο ο οποίος ήταν γνωστός στις μυστικές υπηρεσίες ως συνεργάτης των ατόμων για τους οποίους υπήρχαν υποψίες ότι συμμετείχαν στον σχεδιασμό βομβιστικών επιθέσεων, αλλά δεν δόθηκε συνέχεια γιατί τα χαρακτηριστικά του δεν ανταποκρίνονταν σε ικανοποιητικό βαθμό με στη γενική εικόνα των υπόπτων για τρομοκρατικές ενέργειες ως είχε πριν από τον Ιούλιο του 2005[1]·

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρακτική της διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας που διαταράσσει τις αρμονικές κοινωνικές σχέσεις και αποξενώνει ορισμένες κοινότητες αποτρέποντας τη συνεργασία τους με τους φορείς εφαρμογής του νόμου δρα ανασταλτικά στη συλλογή πληροφοριών ασφάλειας και την ανάληψη αποτελεσματικής δράσης κατά του εγκλήματος και της τρομοκρατίας[2]·

ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αποτελεσματική συλλογή πληροφοριών σχετικά με συγκεκριμένους υπόπτους και βάσει συγκεκριμένων ενδείξεων είναι η βέλτιστη προσέγγιση για τον εντοπισμό των τρομοκρατών και την αποτροπή τρομοκρατικών πράξεων και ότι, συμπληρωματικά, οι τυχαίοι έλεγχοι που αφορούν τους πάντες εξίσου και τους οποίους είναι αδύνατον να αποφύγουν οι τρομοκράτες ενδεχομένως είναι αποτελεσματικότεροι από τη διαμόρφωση μιας γενικής εικόνας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας[3]·

Διαμόρφωση μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου βάσει εθνοτικής καταγωγής

ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η χρήση της εθνοτικής ή εθνικής καταγωγής ή της θρησκείας ως κριτηρίων στις έρευνες των φορέων εφαρμογής του νόμου δεν αποκλείεται εφόσον η χρήση των εν λόγω κριτηρίων συμμορφώνεται με τους κανόνες περί της μη διάκρισης, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 14 της ΕΣΑΔ, και επιπλέον ότι πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις της αποτελεσματικότητας, της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας, προκειμένου να θεωρηθεί σύννομη διαφορετική μεταχείριση και όχι διάκριση·

ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαμόρφωση μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου που βασίζεται σε στερεότυπα ενδέχεται να επιτείνει τα αισθήματα εχθρότητας και ξενοφοβίας στο ευρύ κοινό έναντι ατόμων συγκεκριμένων εθνοτικών, εθνικών ή θρησκευτικών

[1] Detectives draw up new brief in hunt for radicals *(Η αστυνομία αναθεωρεί τη στρατηγική της για τον εντοπισμό ριζοσπαστικοποιημένων ομάδων)*, άρθρο της εφημερίδας *The Times*, 28 Δεκεμβρίου 2005.
[2] Έκθεση του ειδικού εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την προαγωγή και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, παράγραφος 62
[3] Όπ.π., παράγραφος 61.

χαρακτηριστικών[1]·

ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων όταν η φυλή αποτελεί την *αποκλειστική* βάση για ενέργειες επιβολής του νόμου αυτό συνιστά απαγορευμένη διάκριση[2]· γνωρίζει, ωστόσο, ότι στην πράξη δεν είναι πάντα πρόδηλο εάν η φυλή ή η εθνοτική καταγωγή ήταν η αποκλειστική ή η κύρια βάση για τέτοιες ενέργειες και συχνά ο κυρίαρχος ρόλος αυτών των κριτηρίων αναδεικνύεται μόνο μετά από συγκριτική ανάλυση των πρακτικών των φορέων εφαρμογής του νόμου·

Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι αν και δεν υπάρχει κάποιος διεθνής ή ευρωπαϊκός κανόνας που να απαγορεύει ρητά τη «διαμόρφωση μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου βάσει εθνοτικής καταγωγής», η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αφήνει να εννοηθεί ότι η πρακτική αυτή είναι απαγορευμένη και τόσο η ICERD όσο και η ECRI καθιστούν σαφές ότι τέτοιες πρακτικές παραβιάζουν την απαγόρευση των διακρίσεων[3]·

ΚΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το πρόγραμμα δράσης που εγκρίθηκε στην Παγκόσμια Διάσκεψη των ΗΕ κατά του ρατσισμού το 2000 παροτρύνει τα κράτη να σχεδιάσουν, να υλοποιήσουν και να επιβάλουν αποτελεσματικά μέτρα για την κατάργηση της διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου βάσει φυλετικής καταγωγής[4]· ότι η ECRI, στην προαναφερθείσα σύστασή της αριθ. 8 σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, ζήτησε από τις κυβερνήσεις να διασφαλίσουν ότι δεν εισάγονται διακρίσεις από τη νομοθεσία και τους κανονισμούς ή από την εφαρμογή τους στον τομέα της εφαρμογής του νόμου· λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι το Δίκτυο Ανεξάρτητων Εμπειρογνωμόνων για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα πιστεύει ότι η διαμόρφωση μιας γενικής εικόνας για τους τρομοκράτες βάσει χαρακτηριστικών όπως η εθνικότητα, η ηλικία ή ο τόπος γέννησης ενέχει μείζονα κίνδυνο διακρίσεων[5]·

ΚΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχει ανάγκη για συνολική αξιολόγηση των πρακτικών διεξαγωγής ερευνών και των συστημάτων επεξεργασίας δεδομένων στην ΕΕ και στα κράτη μέλη που χρησιμοποιούν ή παρέχουν στοιχεία για τεχνικές διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας, προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης συμμόρφωση με τις εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς νομικές υποχρεώσεις και να αποφευχθεί κάθε αδικαιολόγητη διάκριση ή παραβίαση της ιδιωτικής ζωής·

ΚΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να

---

[1] Όπ.π., παράγραφος 40.
[2] Π.χ. απόφαση του ΕΔΑΔ στην προαναφερθείσα υπόθεση *Timishev κατά Ρωσίας*.
[3] Γνώμη του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί της απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου για τη χρήση των καταστάσεων με τα ονόματα των επιβατών (PNR) με σκοπό την επιβολή του νόμου, παράγραφος 39.
[4] Έκθεση της Παγκόσμιας Διάσκεψης των ΗΕ κατά του ρατσισμού (World Conference against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance) (A/CONF.189/12), Πρόγραμμα Δράσης, παράγραφος 72.
[5] Δίκτυο ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων για τα θεμελιώδη δικαιώματα, «The balance between freedom and security in the response by the European Union and its member States to the Terrorist Threats» *(Ισορροπία μεταξύ ελευθερίας και ασφάλειας στην αντιμετώπιση τρομοκρατικών απειλών από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της)* (2003), σελ. 21.

εφαρμόζονται σε τέτοιου είδους διαδικασίες και ότι απαιτείται συνδυασμός αυτών των διασφαλίσεων, προκειμένου να παρέχεται πλήρης και αποτελεσματική προστασία·

1. απευθύνει προς το Συμβούλιο τις ακόλουθες συστάσεις:

   (α) κάθε είδους επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της εφαρμογής του νόμου και της αντιτρομοκρατικής δράσης πρέπει να βασίζεται σε δημοσιευμένους νομοθετικούς κανόνες που να είναι σαφείς, συγκεκριμένοι και δεσμευτικοί και να υπόκεινται σε στενή και αποτελεσματική εποπτεία από ανεξάρτητες αρχές προστασίας δεδομένων·

   (β) η συλλογή δεδομένων και η χρήση τεχνικών διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας για άτομα που δεν είναι ύποπτα για συγκεκριμένο έγκλημα ή απειλή πρέπει να υπόκεινται σε ιδιαιτέρως αυστηρές απαιτήσεις από την άποψη της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας·

   (γ) τα δεδομένα που αφορούν πραγματικά περιστατικά και τα δεδομένα ασφάλειας πρέπει να διαχωρίζονται σαφώς από τα δεδομένα για τις διάφορες κατηγορίες προσώπων τα οποία αφορούν τα δεδομένα·

   (δ) η πρόσβαση στα αρχεία της αστυνομίας και των μυστικών υπηρεσιών πρέπει να επιτρέπεται μόνο κατά περίπτωση, για συγκεκριμένο σκοπό, και να υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο στα κράτη μέλη·

   (ε) πρέπει να υπάρχει χρονικό όριο στη διατήρηση προσωπικών πληροφοριών·

   (στ) δεν πρέπει να επιτρέπεται η συλλογή δεδομένων για φυσικά πρόσωπα αποκλειστικά λόγω της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής τους, της θρησκείας τους, του γενετήσιου προσανατολισμού τους ή της συμπεριφοράς τους, των πολιτικών τους απόψεων ή της συμμετοχής τους σε συγκεκριμένα κινήματα ή οργανώσεις που δεν απαγορεύονται από τον νόμο·

   (ζ) οι ιδιωτικοί και οι δημόσιοι φορείς δεν πρέπει να βασίζονται αποκλειστικά σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με φυσικά πρόσωπα χωρίς την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων από άνθρωπο παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και με αυστηρές δικλείδες ασφαλείας·

   (η) ο νόμος πρέπει να παρέχει ισχυρές εγγυήσεις ώστε να διασφαλίζεται ο κατάλληλος και αποτελεσματικός δικαστικός και κοινοβουλευτικός έλεγχος των δραστηριοτήτων της αστυνομίας και των μυστικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των αντιτρομοκρατικών τους δραστηριοτήτων·

   (θ) λαμβανομένων υπόψη των πιθανών συνεπειών για τους πολίτες, πρέπει να παρέχεται με αποτελεσματικό και σαφή τρόπο δυνατότητα αποκατάστασης, ενημερώνοντας σαφώς το άτομο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα σχετικά με τις ισχύουσες διαδικασίες ,καθώς και σχετικά με τα δικαιώματά του για πρόσβαση και διόρθωση των δεδομένων·

   (ι) η υπάρχουσα νομοθεσία της ΕΕ πρέπει να εξεταστεί ως προς τον βαθμό στον οποίο

επιτρέπει την πρακτική της διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου, και πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο νομοθετικής μεταρρύθμισης εφόσον κριθεί απαραίτητη για την αποφυγή της καταπάτησης θεμελιωδών δικαιωμάτων· ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να αναλάβει την εν λόγω εξέταση σε συνεργασία με τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων·

0

0 0

2. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει την παρούσα σύσταση στο Συμβούλιο και, προς ενημέρωση, στην Επιτροπή, καθώς και στις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών.

19.12.2007

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ (B6-0483/2007)

σύμφωνα με το άρθρο 114, παράγραφος 1, του Κανονισμού

της Sarah Ludford

εξ ονόματος της Ομάδας ALDE

σχετικά με το πρόβλημα διαμόρφωσης μιας γενικής εικόνας ενός προσώπου, ιδίως βάσει της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής στο πλαίσιο των αντιτρομοκρατικών ενεργειών, της εφαρμογής του νόμου, του ελέγχου της μετανάστευσης, των τελωνειακών υπηρεσιών και των ελέγχων στα σύνορα

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ,

– έχοντας υπόψη τις διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές πράξεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων, καθώς και τα δικαιώματα και τις εγγυήσεις που παρέχονται στα μεμονωμένα άτομα στον τομέα του ιδιωτικού βίου, της προστασίας των δεδομένων και της απουσίας διακρίσεων, καθώς και τη σχετική νομολογία,

– έχοντας υπόψη τις ευρωπαϊκές πράξεις στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, περιλαμβανομένης της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και των μυστικών υπηρεσιών τους, όπως την απόφαση του Συμβουλίου 2005/671/ΔΕΥ σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία όσον αφορά τις τρομοκρατικές ενέργειες, την απόφαση πλαίσιο του Συμβουλίου 2006/960/ΔΕΥ σχετικά με την απλούστευση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμοδίων για την εφαρμογή του νόμου αρχών των κρατών μελών της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τα σοβαρά αδικήματα, περιλαμβανομένων των τρομοκρατικών ενεργειών και την απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος (ενσωμάτωση της Συνθήκης Prüm στο δίκαιο της ΕΕ),

– έχοντας υπόψη τη συμφωνία ΕΕ-ΗΠΑ σχετικά με το PNR (μητρώο ονομάτων επιβατών) και την πρόταση της Επιτροπής για τη χρήση των καταστάσεων με τα ονόματα των επιβατών (PNR) με σκοπό την επιβολή του νόμου (COM(2007)0654),

– έχοντας υπόψη τις εγγυήσεις για την προστασία των δεδομένων και ιδιαίτερα την οδηγία 95/46/ΕΚ σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προτεινόμενη απόφαση πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας επί ποινικών θεμάτων,

– έχοντας υπόψη τις πολιτικές της ΕΕ κατά των διακρίσεων και ιδιαίτερα την οδηγία

2000/43/ΕΚ σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής και την οδηγία 2000/78/ΕΚ σχετικά με την ισότητα στην απασχόληση,

– έχοντας υπόψη το άρθρο 114, παράγραφος 1, του Κανονισμού του,

Α. αναγνωρίζοντας ότι η αποτελεσματικότητα της συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων για την εφαρμογή του νόμου αρχών στον τομέα της καταπολέμησης του εγκλήματος και της τρομοκρατίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητά τους να αποκτούν και να ανταλλάσσουν έγκαιρα γενικές και μυστικές πληροφορίες,

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα δεδομένα για την εθνοτική προέλευση, τη θρησκεία και την εθνική καταγωγή είναι ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα που προστατεύονται αυστηρά στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών ρυθμίσεων, οι πληροφορίες όμως αυτές θεωρούνται ενίοτε αναγκαίες για τη διερεύνηση εγκληματικών ενεργειών και την πρόληψη της τρομοκρατίας και ότι, σύμφωνα με έρευνες ορισμένων ΜΚΟ, η διαμόρφωση μιας εικόνας έχει καταστεί η τρέχουσα πρακτική στον τομέα της διατήρησης της τάξης και των αστυνομικών ενεργειών που έχουν ως αντικείμενο εθνοτικές, φυλετικές και θρησκευτικές ομάδες, καθώς και άτομα που συμμετέχουν σε διαμαρτυρίες και ταξιδιώτες,

Γ. έχοντας επίγνωση του γεγονότος ότι η προσπάθεια για την απόκτηση πληροφοριών από τις διάφορες κοινότητες η οποία είναι ουσιώδους σημασίας για την επιτυχή καταπολέμηση της εγκληματικότητας και της τρομοκρατίας μπορεί να υποσκαφθεί σοβαρά από έλλειψη εμπιστοσύνης προς τις αρμόδιες για την εφαρμογή του νόμου αρχές και ιδιαίτερα από τον φόβο των διακρίσεων,

Δ. ανησυχώντας ως εκ τούτου για το γεγονός ότι η πρόταση της Επιτροπής για ένα σύστημα μητρώου ονομάτων επιβατών (PNR) της ΕΕ στο οποίο προβλέπεται η συλλογή προσωπικών δεδομένων επιβατών που ταξιδεύουν προς την ΕΕ θα μπορούσε να παράσχει τη βάση για τη διαμόρφωση μιας εικόνας, μεταξύ άλλων και βάσει της εθνοτικής ή φυλετικής προέλευσης, δεδομένου ότι προβλέπει μία σύγκριση των στοιχείων PNR των επιβατών με μία σειρά συνδυασμένων χαρακτηριστικών και προτύπων συμπεριφοράς για τη δημιουργία αξιολόγησης του κινδύνου και δηλώνει ότι όταν τα χαρακτηριστικά ενός επιβάτη ταιριάζουν με μια συγκεκριμένη αξιολόγηση του κινδύνου, ο επιβάτης αυτός θα μπορούσε να χαρακτηρισθεί ως επιβάτης «υψηλού κινδύνου»,

Ε. εκφράζοντας την ανησυχία του για το γεγονός ότι ορισμένα κράτη μέλη και η Επιτροπή εξήγγειλαν σχέδια για τη συλλογή και τη διατήρηση δεδομένων σχετικά με εισερχόμενους ή εξερχόμενους επιβάτες, γεγονός που θα μπορούσε επίσης να οδηγήσει στη δημιουργία μιας εικόνας βασιζόμενης σε προσωπικά δεδομένα που περιλαμβάνει επίσης και ευαίσθητα δεδομένα,

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Δίκτυο Ανεξάρτητων Εμπειρογνωμόνων για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα αποφαίνεται στη γνωμοδότηση του υπ' αριθ. 4/ 2006 ότι η διαμόρφωση μιας εικόνας με βάση τα εθνοτικά ή φυλετικά χαρακτηριστικά θα έπρεπε να θεωρείται παράνομη κάτω από οποιαδήποτε περίσταση,

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι ουσιώδους σημασίας ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως το δικαίωμα στον ιδιωτικό βίο και η

απαγόρευση των διακρίσεων στο πλαίσιο νόμων και πολιτικών για την ασφάλεια και την εφαρμογή του νόμου,

Η. εκφράζοντας τη λύπη του για το γεγονός ότι οι επανειλημμένες ανησυχίες που διατύπωσε το Κοινοβούλιο σε σχέση με τη διαμόρφωση εικόνας με βάση φυλετικά και εθνοτικά χαρακτηριστικά, καθώς και συμπεριφορές, στο πλαίσιο της προστασίας των δεδομένων, της συνεργασίας για την εφαρμογή του νόμου, της ανταλλαγής δεδομένων και μυστικών πληροφοριών, της ασφάλειας στις εναέριες μεταφορές γενικώς, της διαχείρισης της μετανάστευσης και των συνόρων και των μέτρων κατά των διακρίσεων δεν έχουν μέχρι σήμερα εξετασθεί κατά τον δέοντα τρόπο προκειμένου να επιτευχθεί μια συμφωνία σχετικά με τις νόμιμες πρακτικές και να εντοπισθούν τα ενδεχόμενα νομικά κενά,

1. απευθύνει τις εξής συστάσεις στο Συμβούλιο:

   (α) η εφαρμογή του νόμου πρέπει πάντοτε να πραγματοποιείται με τον δέοντα σεβασμό στην προστασία των δεδομένων, τα θεμελιώδη δικαιώματα και την αρχή της μη εισαγωγής διακρίσεων·

   (β) οι τρέχουσες πρακτικές για την εφαρμογή του νόμου και την ασφάλεια που συνεπάγονται τη διαμόρφωση μιας εικόνας με βάση την εθνοτική ή φυλετική προέλευση και μια αξιολόγηση του κινδύνου πρέπει να αποτελούν αντικείμενο έρευνας, ανάλυσης και πολιτικής συζήτησης, καθώς και αξιολόγησης των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων των τακτικών αυτών·

   (γ) οι ισχύοντες νόμοι πρέπει να εξετάζονται λαμβάνοντας υπόψη τη δυνατότητα διαμόρφωσης μιας εικόνας και τη σημασία που αποδίδεται στη νομοθετική μεταρρύθμιση εάν τούτο κριθεί αναγκαίο προς αποφυγήν διακρίσεων·

   (δ) είναι αναγκαίο να καθορισθεί ένας ακριβής ορισμός της νόμιμης και παράνομης χρήσης των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων στον τομέα της ασφάλειας και να παρασχεθούν κίνητρα για εντατικότερη συνεργασία μεταξύ των υπεύθυνων υπηρεσιών ασφαλείας με στόχο την καλύτερη κατανόηση και ανάλυση των εικόνων καθώς και τη συνεργασία με τις ενδιαφερόμενες κοινότητες στο πλαίσιο της προσπάθειας αυτής·

2. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει την παρούσα σύσταση στο Συμβούλιο και, για ενημέρωση, στην Επιτροπή, καθώς και στις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών.